

Udskriftsdato: søndag den 21. juni 2026

KEN nr 9022 af 20/01/2010 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2009-6-0928

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2009-6-0928

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2009-6-0928

Resumé

Klager – en person – klagede over anmeldelsen ”At slå hovedet mod Pias mave” på Information og information.dk.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Det er Pressenævnets opfattelse, at anmeldelser er et udtryk for anmeldelsernes subjektive oplevelse og vurdering af det anmeldte. En anmeldelse er i sin form kommenterende og indeholder naturligt bemærkninger af mere personlig karakter end nyhedsreportager. Nævnet udtaler ikke kritik af avisen for at have offentliggjort anmeldelsen eller for ikke at have forelagt [K] vurderingerne i anmeldelsen forud for offentliggørelsen.

Pressenævnet finder, at der ikke i det foreliggende tilfælde er grundlag for at kritisere, at Information ikke gjorde opmærksom på, at [B] selv var omtalt i bogen ”Stuerent?”. Nævnet bemærker i øvrigt i den forbindelse, at [A] i det læserbrev, som Information bragte den 25. november 2009, har omtalt og kommenteret, at [B] selv er kritiseret i den anmeldte bog.

[K] har klaget til Pressenævnet over en artikel på information.dk den 20. november 2009 og en identisk artikel i Information den 21. november 2009, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

Sagen er behandlet sammen med sag nr. 2009-6-0931, [A] mod Information og information.dk, der vedrører samme artikel.

1 Sagsfremstilling

Information.dk bragte den 20. november 2009 en boganmeldelse skrevet af [B] under overskriften ”*At slå hovedet mod Pias mave*” og underoverskriften ”*En antologi om Dansk Folkeparti rummer desværre for mange forbandelser og besværgelser og for lidt af den forståelse, bogen påstår at ville give sin læser*”. Af anmeldelsen fremgår bl.a. følgende:

”Alt er mørkt og sort

Det er derfor en strålende ide at samle forskellige analyser af dette parti i en bog, som erklærer, at den vil »komme nærmere en forståelse« og konstruere et »billede af et parti, der i mere end ti år har formået at sætte aftryk på den politiske dagsorden«. Det annoncerer redaktør [C] i forordet til antologien *Stuerent? Dansk Folkeparti, populisme, antimuslimsk retorik og offermytologi*. Man kan så spørge, hvordan bogen forholder sig til Dansk Folkepartis ulogiske logik og anti-politiske politik. Og det er nemt at svare: Det forholder den sig ikke til. Ingen af de otte bidragydere har systematisk analyseret Dansk Folkepartis politiske værk gennem de 14 år, der er gået siden grundlæggelsen i 1995, og ingen har forsøgt at konstruere Dansk Folkepartis politiske position i dens helhed.

»I dag er alt øde og tomt,« skriver [A]. Og det kunne være en beskrivelse af hans egen kritiske analyse af Dansk Folkeparti, men det er en karikatur på en samtidsdiagnose: »I stedet for arbejderkulturens værdier som solidaritet, fællesskab, gensidig hjælpsomhed og selvudfoldelse i det sociale samkvem, råder nu egoisme, materialisme, grådighed, griskhed og alles kamp mod alle.« Alt det gode forsvinder, og alt det dårlige vinder frem. De negative kræfter er samlet i en front mod de positive kræfter i verdenshistorien.

Samme anslag præger [K]s bidrag, hvor følgende slås fast: »Søren Krarup er en intellektuel svindler, som bag sine florumvundne ordtirader ikke kan skjule, at med ham som ideologisk baggrund har også nynazisterne fået et parti, som de med sindsro kan stemme på.«

Det er karakteristisk for bogen, at citater fra Mogens Camre, Jesper Langballe og Søren Krarup fylder langt mere end udtalelser og markeringer fra Peter Skaarup, Kristian Thulesen Dahl og Søren Espersen. De intellektuelles udtalelser overtages som sandheden om partiet, mens dem, der fører partiets politik, ignoreres. Dansk Folkeparti studeres langt henad vejen ikke som et politisk parti, men som et intellektuelt fænomen, der naturligvis udråbes til anti-intellektuelt. De mange selvmodsigelser, som karakteriserer partiets offentlige snak, analyseres ikke som udfordrende paradokser, men ekspederes ofte efter formlen: Når de siger noget ondt, mener de det. De racistiske citater regnes for sandheden, men de gode citater læses som instrumentaliseringer eller strategiske manøvrer. Det grimme er sandhed, og det pæne er løgn.

Næste generation

Det er heldigvis ikke alle, der bekræfter fordommene om modstanderne af Dansk Folkeparti. Idéhistorikeren [D] anfører i et fint bidrag, at Dansk Folkeparti ikke kæmper for et konkret sæt af sandheder. De kæmper for at vise, at de forsvarer det givne, det stabile og det etablerede. De forsøger at forsvare de vaner, som er baggrunden for de politiske kampe. Derfor kan Dansk Folkeparti ifølge [D] føre politik ved at tale om alt muligt andet end politik.”

Information bragte en identisk artikel i avisens weekendudgave den 21.-22. november 2009.

I forlængelse af artiklen på information.dk var det muligt at kommentere boganmeldelsen. [K] skrev blandt andre en kommentar den 25. november 2009, hvoraf følgende fremgår:

”Nazistiske tendenser

[B]s anmeldelse af antologien *Stuerent?* om Dansk Folkeparti (20.11) er under lavmålet og kunne være skrevet i DFs presseafdeling: sammen med en anden pseudo-filosof, [F], er han ved at træde i karakter som DFs intellektuelle apologet.

[B] bryder sig ikke om, at jeg så fyldigt dokumenterer, hvad to af DFs ”intellektuelle” bagmænd, Søren Krarup og Jesper Langballe, står for. Derfor nøjes han med at udstille mig som idiot ved kun at citere min konklusion: at med disse bagmænd har nynazisterne fået et parti, de med sindsro kan stemme på.

Men til enhver konklusion hører argumenter, som det er en anmelders pligt at forholde sig til. Her er der kun plads til at referere argumentationen i punktnedslag:

Krarup går ind for selvmordsbombere, når blot de er danskere; han går ind for, at dansk lov og ret sættes ud af kraft over for muslimer; han går ind for sindelagskontrol med et danskhedskriterium om, at hvis vi ikke tror på Guds ord, ”er vi i grunden ikke danskere”; han forsøger at udgrave begrebet ”den danske helhed”, og som svarer til Karen Jespersens ”sammenhængskraft”. Denne retorik svarer nøje til nazisternes brug af ordet ”völkisch”, der også var et stærkt afgrænsende begreb og ikke omfattede jøder, sigøjnere, kommunister og homoseksuelle. Krarups begreb ”folket” udelukker alle, som ikke er kristne.

...

Når [B] ikke forholder sig til denne omfattende dokumentation, går han Dansk Folkepartis ærinde i forsøget på at gøre partiet stuerent. Jeg finder det chokerende, at en avis, der voksede ud af modstandskampen, nægter at forholde sig til et parti, som i dag bekræfter Poul Henningsens frygt fra 1943 om ”en ny nazistisk blomstring efter krigen som vel bliver kaldt alt andet end nazisme - ja som måske kommer til at trives indenfor de eksisterende parlamentariske partier”.

Information bragte den 25. november 2009 læserbrevet ”*Useriøs anmeldelse*” skrevet af [A]. Af læserbrevet fremgår bl.a. følgende:

”[B]s anmeldelse af antologien [C]: *Stuerent?*, der rummer en række kritiske indlæg om Dansk Folkeparti, herunder et fra undertegnede, er langt under professionel standard for anmeldelser.

[B]s ’anmeldelse’ er for det første doven og overfladisk. Mit bidrag til bogen, et bidrag på 35 sider, gennemargumenteret, nuanceret og veldokumenteret, karakteriserer [B] f.eks. blot nedladende i forbifarten

ten som 'øde og tomt'. Dette er ikke en anmeldelse, men en ærekrænkelse. [B] undlader i øvrigt også at fortælle, at mit bidrag rummer kritik af ham selv, nemlig af den overfladiske teori, som han fremførte i sin egen bog fra sidste år, om en 'kulturel overklasse' af forfattere, pædagoger og socialarbejdere, som angivelig skulle 'følgeløse' DF. Anmeldelsen af de øvrige består ligeledes blot i en karaktergivning af disse ud af [B]'s egen opfattelse af DF. [B]'s 'anmeldelse' er altså, for det andet, stærkt *biased*.

For det tredje er anmeldelsen dybt præget af hans særprægede forståelse af 'samfundsanalyse'. Samfundsvidenskabelig analyse er for [B] en blanding af filosofiske overvejelser og avislæsning. Den må endelig ikke være historisk perspektiveret og komparativ. Jeg må indrømme, at den karikatur af samfundsvidenskab kan jeg ikke leve op til."

Information bragte den 26. november 2009 læserbrevet "*Stuerent?*" skrevet af [C], redaktør af bogen *Stuerent?*, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

"Som medlem af den antiracistiske forening, Demos, er jeg vant til, at foreningens arbejde bliver svinet til af den ekstreme højrefløj bl.a. repræsenteret ved DNSB, Danmarks Nationale Front eller Junikredsen. Også Dansk Folkeparti forsøger i ny og næ at komme med påstande om os, der nærmer sig det injurierende. Derfor er jeg mildt sagt målløs over, at en bog, der forsøger at sætte kritisk fokus på Dansk Folkeparti, bliver omtalt så useriøst og populistisk overfladisk, at Dansk Folkeparti ikke har kunnet gøre det bedre. Bogens artikler er ikke venstreorienteret sortsynet makværk, som [B] vil gøre det til ved at komme med ligegyldige og nedgørende citater som »I dag er alt øde og tomt«, men skarpe (idé)historiske, (køns/rets)politiske, religionskritiske, retoriske og veldokumenterede analyser leveret af tænkende mennesker. Man behøver ikke at være enig i analyserne, men en avis som Information skylder læserne en seriøs behandling af stoffet, hvor man tager udgangspunkt i analysens og dokumentationens præmis, og ikke skøjter henover stoffet, som om det end ikke er blevet læst.

Succesen bag Dansk Folkeparti skyldes måske netop, at folk som [B] opfører sig som dikkende lamme-haler over for DF og ignorerer, at retsstaten langsomt smuldrer og ytringsfriheden skævvrides. Bogen er ikke sortsyn, hvor »alt er mørkt og sort«, men en klar stillingtagen mod Dansk Folkeparti."

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[K] har anført, at [B] er omtalt to steder i den anmeldte bog, det ene sted positivt, det andet negativt. Dette gør ham inhabil til at anmelde bogen. Informations chefredaktør, [E], var på forhånd bekendt med, at [B] var omtalt og kritiseret i bogen, men lod alligevel ham anmelde bogen. Naturligvis har [B] lov til at kritisere en bog, der kritiserer ham, men så burde det være i en selvstændig kommentar og ikke en anmeldelse, som netop ikke er et partsindlæg.

[B] bliver positivt omtalt af [D], hvis bidrag han derfor anmelder positivt. Anmelderen bliver omtalt negativt af [A], hvis bidrag han derfor anmelder negativt.

Når avisen alligevel lader [B] anmelde bogen trods inhabilitet, burde avisen have gjort opmærksom på, at [B] bliver kritiseret i bogen. Derved ville læserne i det mindste selv have mulighed for at vurdere, om der er tale om en regulær anmeldelse eller et partsindlæg.

2.2 Information.dk og Informations synspunkter

Information har afvist, at anmelder [B] er inhabil eller styret af hævnmotiv på baggrund af, at to af antologiens ni indlæg refererer til [B]s bog.

Det er heller ikke ualmindeligt, at anmeldere anmelder bøger, hvor deres egne værker er nævnt. [B] gjorde selv avisen opmærksom på forholdet til klager, inden boganmeldelsen blev skrevet. Avisen fandt imidlertid ikke anmelderen inhabil.

Anmeldelsen beskriver ikke personer, men evaluerer de enkelte analyser og bogen som helhed. Det giver anmeldelsen som genre en større grad af legitim subjektivitet end for eksempel en nyhedsartikel, og indholdet skal således ikke forelægges den kritiserede inden offentliggørelse.

Avisen har endelig anført, at både [A] og [C] i læserbreve i Information har klaget over anmeldelsen og [B]s påståede inhabilitet. Klagers synspunkter er således hørt og repræsenteret.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Thomas Rørdam, Hans Peter Blicher, Lene Sarup, John Meinert Jacobsen.

Det er Pressenævnets opfattelse, at anmeldelser er et udtryk for anmeldelsernes subjektive oplevelse og vurdering af det anmeldte. En anmeldelse er i sin form kommenterende og indeholder naturligt bemærkninger af mere personlig karakter end nyhedsreportager. Nævnet udtaler ikke kritik af avisen for at have offentliggjort anmeldelsen eller for ikke at have forelagt [K] vurderingerne i anmeldelsen forud for offentliggørelsen.

Pressenævnet finder, at der ikke i det foreliggende tilfælde er grundlag for at kritisere, at Information ikke gjorde opmærksom på, at [B] selv var omtalt i bogen ”Stuerent?”. Nævnet bemærker i øvrigt i den forbindelse, at [A] i det læserbrev, som Information bragte den 25. november 2009, har omtalt og kommenteret, at [B] selv er kritiseret i den anmeldte bog.

Afgjort den 20. januar 2010